איסוף, ארגון עריכה – אילנית כהן – רכזת אזרחות

אזרחות

הצעה מס' 3 לפעילות פתיחה במקצוע אזרחות

אוכלוסיית היעד/ מסלול הלמידה:

- תלמידים הלומדים במסלול 9-10 שנ"ל
- תלמידים הניגשים לבחינת 12 שנ"ל (בחינת גמר באזרחות)
- תלמידים הלומדים לבגרות באזרחות שאלון 175

משך הזמן המשוער לפעילות:

שני שיעורים.

1. מקצוע האזרחות הוא אחד מקצועות החובה.

מה משמעות המילה :" אזרחות"?

סיעור מוחין - מהי אזרחות ? / מהו אזרח ?

מתן הגדרה :

מהו "אזרח"? ומהי "אזרחות"?

בכל מדינה חיים אזרחים ותושבים זרים .

כל מדינה קובעת בחוקיה מיהו אזרח ומיהו תושב זר וכל תושבי המדינה , אזרחים וזרים, חייבים לציית לחוקי המדינה .

בכל מדינה החוק יוצר מעין הסכם בין האזרחים לבין המדינה, ובינם לבין עצמם.

לפי " הסכם" זה , אזרחי המדינה נהנים מזכויות שונות ומהגנה על ביטחונם על ידי המדינה מצד אחד, ומן הצד האחר הם חייבים בציות לחוקים ובנאמנות למדינה .

(מתוך: אזרחות - האתגר : פרקי אזרחות לחטיבה העליונה)

לסיכום:

אזרחות היא : חברות במדינה הכוללת מערכת מוגדרת של זכויות וחובות.

האזרחות כוללת חובות ואחריות של המדינה כלפי האדם האזרח, וזכויות וחובות של האזרח כלפי המדינה.

כלומר הבסיס לאזרחות, לשייכות האזרח, היא מדינה.

מהי בעצם מדינה? מהם מרכיביה? לתת לתלמידים "לזרוק" רעיונות ולציין אותם על הלוח .

2. סיפור לקריאה עם הלומדים

האב שקנה לבתו מדינה

(סיפור אמיתי שהתפרסם בעיתון ידיעות אחרונות 31.12.14 הסיפורים הכי מטורפים של השנה)

אב, שבתו בת ה-שש שאלה אותו, האם תוכל להיות נסיכה אמיתית, מימש זאת.

הוא חיפש באינטרנט אזורים שאינם שייכים לאיש ומצא שטח של 2000 קמ"ר על גבול מצרים וסודן. לאחר שהשקיע מאמצים דיפלומטיים רבים, ותרם כספים למצרים וסודן, קנה את השטח ושינה את שמו מביר-טאוויל ל"ממלכה של צפון סודן" הכתיר עצמו למלך, מה שהפך את בתו לנסיכה אמילי.

לממלכה יש גם דגל: כחול עם כתר זהב וארבעה כוכבים

לאחרונה, פנה האב לאיחוד מדינות אפריקה לקבל אישור רשמי לקיומה של המדינה.

שאלה:

האם הממלכה של צפון סודן היא מדינה "אמיתית" בהתאם למרכיבים ההכרחיים לקיומה של מדינה?

פעילות א'

1. **עריכת הצבעה:** מי חושב שצפון סודן היא מדינה אמיתית? מבצעים הצבעה
2. **העלאת נימוקים:** התלמידים מביעים דעתם. המורה רק מקשיב.
3. **רישום התשובות**

פעילות ב' - חלוקה לקבוצות

ציוד נדרש: מחשבים, בריסטולים טושים

אתם נציגי וועדת איחוד מדינות אפריקה, עליכם לקבל החלטה האם לאשר רשמית את ממלכת צפון סודן כמדינה שתצטרף לשאר מדינות אפריקה.

משימה לקבוצה

הכנת מצגת/כרזה המציגה את עמדתכם באשר לאישורה או אי אישורה של המדינה החדשה להיות חלק ממדינות אפריקה.

אופן העבודה

- היעזרו במפה מדינית של אפריקה
- היעזרו ב**דף המידע** "המרכיבים ההכרחיים לקיומה של מדינה". **(נספח מספר 4)**

קבעו את עמדתכם הקבוצתית והכינו את המצגת/כרזה להצגה בפני הלומדים.

פעילות ג'-

קיום דיון והצבעה לאישורה או אי אישורה של המדינה החדשה למדינות אפריקה.

נציגי כל קבוצה מציגים את עמדתם בסוגיה לפני הכיתה. הלומדים משמשים כקהל מאזינים. המורה משמשת מנחת האירוע.

- **בסיום הצגת העמדות עורכים הצבעה נוספת.**
- **האם חל שינוי בתוצאות?**
- **סיכום**

נספח 4

דף מידע-
מהי מדינה, ומהם מרכיביה

מהי מדינה – מדינה היא ארגון חברתי עם **שלטון** קבוע המפעילה את סמכותה על **אוכלוסייה** מוגדרת ומורכבת מאזרחים ומתושבים שאינם אזרחים **בטריטוריה, בשטח** מוגדר. קיומה של המדינה תלוי ביכולתו של השלטון להפעיל את סמכותו כלפי האוכלוסייה ולפעול בחופשיות כלפי מדינות אחרות (כלפי חוץ) **עצמאות** .

המשפט הבינלאומי קובע ארבעה תנאים הכרחיים לקיומה והגדרתה של מדינה (המופיעים באמנת מונטוידאו מ-1933)

1. **טריטוריה מוגדרת** - שטח מוגדר, בעל גבולות ברורים ומוכרים, בתחומי היבשה, האוויר והים וכן התחום התת-קרקעי. שטח מדינה בגבולות מוגדרים. השטח אין חייב להיות רצוף. שטחים אלה מוגדרים או מתוחמים באמצעות גבול, בין אם על ידי אמצעים פיזיים טבעיים או מלאכותיים ובין אם על ידי אמנת, הבנת והסכמים בינלאומיים

2. **אוכלוסייה קבועה** - כלל האנשים החיים במדינה ומקיימים בה שגרת חיים: אזרחים, תושבי קבע ותושבים זמניים.
האוכלוסייה מורכבת ברובה מציבור של אזרחים וממיעוט של לא-אזרחים. כל מדינה קובעת בחוקיה מי זכאי לאזרחות ומה הן זכויותיהם וחובותיהם של האזרחים.

3. **שלטון** – גוף השולט באמצעות מוסדותיו בטריטוריה ובאוכלוסייה.
הגוף המנהל את עניני המדינה. בעל סמכות לכפות את מרותו על השטח ועל האוכלוסייה באמצעות חקיקה, קביעת מדיניות, ביצוע ושיפוט.

4. **ריבונות - יכולת לקיים יחסי חוץ-** עצמאות המדינה. אי-תלות. יכולתה של המדינה לנהל את עניני הפנים שלה ואת עניני החוץ שלה ללא התערבות של גורם זר.
עצמאות – המדינה רשאית להחליט כיצד לפעול בעניני הפנים ובעניני החוץ שלה. היא אינה כפופה להוראות של מדינה אחרת.

הדרך המקובלת להוכחת קיומו של הקריטריון הרביעי היא בקשה להתקבל כמדינה חברה באו"ם- הכרה בינלאומית

בהתאם למגילת האו"ם כדי להתקבל כמדינה חברה באו"ם על המועמדת לזכות קודם כל בתמיכה של רוב מיוחס מהחברות במועצת הביטחון וכן לזכות ברוב של שני שלישים בהצבעה.